

Universitätsbibliothek Wuppertal

**PLVTARCHI||CHAERONENSIS,|| SVMMI PHILOSOPHI|| &
Historici,|| VITAE PARALLELAE,|| seu Comparatæ,||**

Cui subiecti sunt Indices tres ... ad commodum lectoris summa diligentia
confecti

Plutarchus

Francoforti ad Mœnum, 1592

Demosthenes

Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.

Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

[urn:nbn:de:hbz:468-1-360](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:468-1-360)

3

PLVTARCHI DEMO-
STHENES, GVILIELMO XY-

LANDRO, AVGVSTANO,

interprete.

10 **Q**VI Alcibiadem Olympiæ equorum certa-
mine victorem scripto laudauit, Sossi, siue
is (vt plerique aiunt) Euripides, siue alius
quispiam fuit, ad felicitatem primo loco
requiri patriam nobilem asserit. Ego verò
ei qui veram sit felicitatem consecuturus,
cuius in moribus & animi affectionibus maior pars confi-
15 sit, non magis existimo ignobilem & obscuram patriam
obesse, quàm matre deformi vel pusilla esse natum. Ridi-
culus enim fuerit, qui censeat Iulidem, quæ exigua pars est
Cei non magnæ insulæ, vel Æginam, quam Atticorum
quidam amoueri iussit veluti Piræi luminibus officien-
20 tem, histriones posse & poetas bonos producere: virum au-
tem iustum, & ex sese aptum, prudentem, ac magnanimum
proferre non posse. Etenim consentaneum est alias artes
quæ ad rem faciendam, comparandamve gloriam perti-
nent, in humilibus & obscuris urbibus elanguescere: vir-
25 tutem autem, vt validam vegetamque plantam, quouis in
loco radices agere, vbicunque bonam indolem, & animum
laboris tolerantem apprehenderit. Itaque ne nos quidem,
si non ea qua debemus prudentia & vitæ rectitudine su-
mus, patriæ id nostræ humilitati, sed nobis ipsis meritò
30 imputauerimus. Ei verò, qui historiam scribendam susce-
perit, non ex iis quæ domestica aut in promptu posita, sed
peregrinis maiori sui parte & aliorum in libris hinc in-
de dispersis constantem narrationibus, reuera primò o-
mnium opus erat urbe nobili, rerum honestarum studio-
35 sa, hominumque multitudine affluente: vt & in omnis ge-
neris librorum copia versans, & ea quæ à scriptoribus o-
missa, memoriæ tamen beneficio conseruata fidem meren-
tur, percontando audiendoque percipiens, ita suum opus
absolueret, vt ne multa, aut necessaria in eo desiderari *Plutar-*
non possent. Nos autem & paruam habitamus urbem: in *chus de se.*

eaque, ne minor etiam fiat, libenter hæremus: Romæ verò
 & in aliis Italiæ agentibus partibus ocium exercendi nos
 in Romano sermone ciuiles occupationes, & ij qui philo-
 sophandi causa nos conueniebant non permiserunt. ita se-
 ro tandem, & prouecta iam ætate, Romanas literas atti-
 gimus. Quo in studio mira nobis, vera tamen res acci-
 dit: vt nimirum non tam ex vocabulis rerum ipsarum noti-
 ciam consequeremur, quàm ex rerum peritiâ, qua vtcunq;
 eramus præditi, verba etiam ipsa addisceremus intelligere.
 Pulcritudinem autem Romani eloquij, & celeritatem sen-
 tire, & translationes nominum, concinnitatemque, & alia
 quibus oratio exornatur, existimamus quidem rem esse e-
 legantem & non iniucundam: exercitatio autem quæ ad
 eam requiritur, studiumque maioris est operæ, & eorum,
 quibus & ocium amplius est, & ætas integra. Itaque etiam
 in hoc quinto nostro libro eorum, quo Romani cū Græco
 aliquo vitam coniuncte comparamus, de Cicerone & De-
 mosthene scripturi, ex actionibus eorum, & reipublicæ ad-
 ministracione naturas moresque ipsorum inter se contem-
 demus: orationes autem eorum conferre, & pronunciare
 vter altero suauior aut maiori in dicendo vi præditus fue-
 rit, supersedebimus. nam hoc plane sit futurum id, quod
 Ion dixit,

I *Delphinis in tellure vis.---*

Ciceronis Quod non animaduertens Cæcilius, homo nimis omni in
& Demo- re curiosus, temere ausus est Ciceronis cum Demosthene
sthenis si- comparationem sedere. Enimuerò si cuius in promptu es-
militudo. set nosse seipsum, non diuinitus id præceptum creditum
 fuisset. Demosthenem quidem & Ciceronem idem vide-
 tur ab initio effinxisse Deus, & naturæ ipsorum multas in-
 fenisse similitudines: vt fuerunt, honoris & libertatis in re-
 pub. studium, timiditas in periculis bellisve adeundis: mul-
 ta etiam fortuita admiscuisse. non enim duos alios existi-
 mo inueniri posse oratores, qui de obscuris & abiectis ma-
 gni clariq; facti sint, reges & tyrannos offenderint, filias a-
 miserint, in exilium acti rursus in patriam splendide redie-
 rint, tandemq; rursus aufugerint, & in hostium manus in-
 ciderint, & vnâ cum publica libertate perierint. Itaq; si na-
 turæ & fortunæ, veluti opificibus, contentio incideret, dif-
 ficile iudicatu sit futurum, moribusne altera, an verò altera
 actio-

- actionibus similiores eos inter se effinxerit. Dicendum autem prius de antiquiore est. Eius pater Demosthenes vnus de optimatibus fuit Athenis, si Theopompo credimus. Gladiorum autem faber cognominabatur, quod officinam habebat magnam, multosque seruos qui gladios euderent. Quæ de matre nostri Demosthenis Æschines dixit, filiam eam fuisse Gylonis, eius qui proditiōis accusatus Athenis profugit, & barbaræ cuiusdam mulieris: verumne id, an confictum calumniandi causa obiecerit, dicere nō habeo.
- 10 Septem annorum pupillus à patre relictus Demosthenes, ampla refamiliari, (nam vniuersarum eius facultatum precium æstimatum est haud multo minus quindecim talentis) à tutoribus iniuriis affectus est, bona ipsius partim subripientibus partim negligentibus, adeo vt præceptores quoque eius mercede defraudarent. Quæ & ipsa causa fuit, cur elegantioris & puero ingenuo dignæ disciplinæ artiumque expers fuerit: quò accessit corporis imbecillitas & mollicies, ob quam mater eum à laboribus abstinēbat, neque ad eos pædagogi vrgebant. Et quidem à pueris moliciem eam corporis eius incessentibus Batali ei cognomen, quod deinde in contumeliam tractum est, factum dicitur. Fuit autem, vt perhibent, quidam Batalus tibicen luxuria eneruatus: eumque traducens Antiphanes comœdiam in eam rem scripsit. Alij Batali vt lasciui poætæ, &
- 25 qui carmina temulentis apta scripserit, meminerunt. Videtur etiam pars quædam corporis, quæ honeste nominari nequit, Batalus tum Attice appellata. Argas verò (nam & hoc cognomen Demosthenis fertur) aut ob morum feritatem & acerbicatem dictus est: quidam enim poetarum Argam serpentem nominant. vel quod oratio eius audientibus esset molesta: Argas enim quidam poeta carmina scripsit maligna & mordacia. Verum hæc (vt ait Plato) hæc
- 30 Argæ serpentem nominant. vel quod oratio eius audientibus esset molesta: Argas enim quidam poeta carmina scripsit maligna & mordacia. Verum hæc (vt ait Plato) hæc ætenuis. Vt animum ad eloquentiæ studium appelleret, hanc ei fuisse ansam tradunt. Callistratus rhetor causam
- 35 Oropiam acturus ferebatur, & magna expectatio eius erat iudicij, cum ob facundiam rhetoris, cuius tunc maxime florebat gloria, tum ob causæ ipsius nobilitatem. Demosthenes itaque cum audiret præceptores & pædagogos inter se de audienda illa disceptatione agere, à pædagogo suo precibus instandoque impetrauit, vt ad audiendum

*Demosthe
nis genus
& educa-
tio.*

*Uti se ora-
toris de-
deris.*

ipse quoque adduceretur: isque familiares sibi habens apparitores, qui curiam aperiunt, locum obtinuit ab iis, in quo sedens puer occulte audiret orationes. Cùm verò causam Callistratus præclare egisset, magnamque sui admirationem dicendo excitasset: videns eum Demosthenes deduci à multitudine & felicem prædicari, gloriæ hominis æmulari cepit: magis tamen facundiæ vim admiratus est, omnia conficere & subigere valentis. Itaque cæteris relictis disciplinis, studiisque puerilibus, ipse seipsum declamando exercitabat atque ita afficiebat, vt futurus aliquando orator. Præceptore dicendi vsus est Isæo, quamquam Isocrate tum docente: siue quod propter orbitatem mercedem huic (decem enim à singulis discipulis exigebat minas) persolvere non posset, siue quod illius orationem, vt vehementem callidamq; vsus causa præferret. Hermippus scribit, incidisse se in auctoris incerti commentarios, in quibus scriptum sit Demosthenem Platonis fuisse auditorem, plurimumque inde ad eloquentiam adiumenti accepisse. Atque idem Cresibium refert affirmare, Demosthenem artis præcepta, quibus Isocrates & Alcidas vtebantur, occultè à Callia Syracusano & aliis quibusdam accepisse, atque perdidicisse. Adultus statim in ius tutores suos vocavit, orationesque aduersum eos composuit: quanquam illi varie subterfugere, & latas sententias rescindere conarentur, assiduitate tamen studij (vt Thucydidis verbis utar) exercitatus, non sine magno labore & periculo eos deuicit. Ac quamuis ne minimam quidem paternorum bonorum partem ab eis extorquere posset, audaciam tamen ad dicendum consuetudinemque consecutus, percepto iam gustu gloriæ atque potentiæ forensium certaminum, in medium prodire, & res tractare publicas aggressus est. Et quemadmodum Laomedontem Orchomenium memorant, vt vitio cuidam splenis mederetur, consilio medicorum longis vsus cursibus, eo inde habitu conseruato certamina publica adiisse, & cursorem inter præstantissimos numeratum: sic Demosthenes cùm primùm causa recuperandi bona paterna orare cœpisset, atq; ea re peritiam vimque sibi parasset, inde in publicis causis, veluti in coronæ præmio proposito commissis certaminibus versans, omnes de tribunali perorantes ciues superauit. Sane primùm ad populum

verba

verba faciens, tumultibus excipiebatur, & deridiculo eius *Vitia eius*
 erat oratio, confusis circuitibus, & contortis fastidiose ni- *in dicēdo.*
 mis atq; asperis argumentis constare credita. Accedebant
 eò vocis quædam, vt aiunt, imbecillitas, lingue obscuritas,
 5 & spiritus defectio, quæ diuulsis inter se cōnexionibus ver-
 borum, sensum eorū quæ dicerentur perturbabant. Tandē
 eum relicto populo ob ægritudinem animi in Piræeo ober-
 rantem, Eunomus Thriacius oppidō senex conspicatus obi-
 iurgauit, quod orationem Pericleæ similimam nactus, præ
 10 timiditate seipsum & mollicie proderet, neq; tumultus po-
 puli præsentia animo sustinens, neq; corpus ad contentione
 parans, sed id luxu emarcescere sinēs. Rursus deinde explo-
 sum ferunt, & cū obuoluto capite grauiter casum suum
 ferēs domum rediret, Satyrum histrionem familiare ipsius
 15 subsecutum, & congressum. Ibi cū Demosthenes deplora-
 ret, se, qui omnium oratorum plurimum elaboraret, ac
 propè omnem corporis vigorem in eam rem impendisset,
 non esse tamen acceptum populo: seq; neglecto, audiri &
 occupare suggestum ebriosos homines, nautas, bonarumq;
 20 rudes disciplinarum: respondisse Satyrum, Vera quidem tu
 dicis: verū ego statim causæ medebor, si mihi Euripidis a-
 liquot, aut Sophoclis carmina recitare velis. Recitante De-
 mosthene, Satyrum quæ ille retulisset repetentem, eo gestu *Asia.*
 vultuq; eadem extulisse, vt omnino diuersa Demostheni vi-
 25 derentur. Itaq; eum doctum quantum ornatus gratiæque
 orationi actio conciliaret, exercitationem pro nullius mo-
 menti re habuisse, vbi pronunciationis negligetur ratio.
 Proinde locum in quo orationes suas medicaretur subter-
 raneum ædificasse, quæ cauerna nostra etiam ætate super-
 30 stes fuit: eò ad minimum singulis diebus descendisse, actio-
 nis formandæ vocisque componendæ gratia: sæpe etiam
 duos aut tres menses continuos egisse ibi, rasa altera ca-
 pitis parte, vt ne si vellet quidem, egredi inde præ verecun-
 dia posset. Quin & congressus cum aliis & colloquia, &
 35 occupationes, pro argumento & occasione elaborandi ar-
 ripuit. Cū enim ab his ad ocium esset rursus solutus, sta-
 tim in conclaue illud suum descendens, actiones, earumq;
 allatas rationes secum repetebat, tum quas audierat ora-
 tiones: iisque in sententias singulas & continuationes di-
 gestis, eorum quæ ipse ad alios, aut ad se alij essent locuti,

*Qualis ora-
tor fuerit.*

varias emendationes comminifcebatur, alioq; dicendi mo-
do eadem efferre meditabatur. Inde factum est, vt non na-
turali, sed labore parata facundia viq; dicendi præditus cre-
deretur. Cui rei argumento esse videbatur, quod non facile
quisquam Demosthenem ex tempore verba facientem au-
diebat: atq; adeo sæpe in concione adficens, nominatimq;
à populo vocatus, ad dicendum non nisi præmeditatus pa-
ratusque surgebat. Ob id cum alij oratores cum subsanna-
bant, tum Pyrheas argumenta eius redolere lucernam ca-
uillandi causa dicebat. Atq; huic quidem acerbè respondit, 10
Non earundem rerum sibi atq; illi lucernam consciam esse
dicens. Apud reliquos nō plane inficiabatur, seq; de scripto,
neq; omnino tamen non scripta dicere fatebatur. Et qui-
dem eum, qui orationem præmeditaretur, popularem esse
pronunciabat: meditando enim homines se ad captandam 15
populi gratiam comparare: negligere verò quomodo mul-
tudo esset orationem exceprura, id hominis esse ad pauco-
rum omnia potestatem reuocantis, ac cogendis magis, quā
persuadendis hominibus intenti. Id quoq; signum addu-
cunt, Demosthenem ex tempore dicere non ausum, quod 20
Demades sæpe ei tumultibus populi percusso subito assur-
gens ad stipulatus sit: ipse autem Demades nunquam. Vnde
ergo, inquires, Æschines incredibili eum ad dicendum au-
dacia præditum fuisse dicit? quomodo Pythoni Byzantio
efferenti se, & in Athenienses acriter inuehenti, solus ipse 25
ad dicendum progressus restitit? aut quī Lamacho Mirrhe-
neo Olympiæ laudationem Alexandri & Philippi regum
recitante, in qua multis maledictis Thebanos & Olyn-
thios proscindebat, contrā assurgens, & quæ Thebani ac
Chalcidenses bona Græciæ fecissent fide digna narratione 30
demonstrans, tum quantorum malorum causa ij qui Ma-
cedones adularentur fuissent, ita commouit auditores, vt
rhetor ille tumultu perterritus, se ex conuentu subduce-
ret? Enimuerò videtur Demosthenes cæteras quidem Pe-
riclis artes nihil ad se attinere existimans, gestum modò e- 35
ius & compositionem corporis, idque ne celeriter neque
quauis de re ex tempore diceret, imitatus esse: quod iis re-
bus eum magnum euasisse iudicaret. itaque neque plane di-
misisse perorandi re non prius meditata gloriam, neque
tamen libenter sæpius fortunæ facultatem dicendi suam
credi-

credidisse. Plus enim audaciæ atque confidentiæ dictæ eius quam scriptæ orationes habuerunt, siquidem Eratostheni, Demetrio Phalereo, & Comici credimus. Eratosthenes enim sæpe eum ait inter dicendum quasi extra se raptum bac-
 5 chari cœpisse: Demetrius eum veluti furore diuinitus percitum, iuramentum illud numeris comprehensum iurasse ad populum,

Adiuvo terram, fontes, latices, flumina.

- Comicorum quidam eum Rhoperperethram appellat, 5
 10 quasi dicas inanis & futilis loquacitatis hominem. Alius eum ob vsum antithetorum cauillans, Ita, ait, recepit, vt accepit. Delectabatur enim Demosthenes hoc verbo extrinsecus adsumpto. Nisi forte in orationem de Haloneso hoc lussit etiam Antiphanes, quam Atheniensibus suasit ille nō
 15 accipere, sed recipere à Philippo. Cæterum in confesso apud omnes erat, Demadem natura sua vtemem, inuictum esse, & ex tempore dicentem, meditatas & præparatas Demosthenis orationes superare. Aristo Chius præterea Theophrasti quandam de oratoribus sententiam refert: inter-
 20 rogatum scilicet eum qualis orator ei videretur Demosthenes, respondisse. Dignus vrbe: qualis Demades, Præstantior vrbe. Idem philosophus Polyeuctum narrat Sphettium, vnum ex iis qui tum Athenis in repub. verfabantur, pronun-
 25 ciasse, Maximum oratorem esse Demosthenem, sed Phocionis summam esse in dicendo vim: nam hunc paucissimis verbis plurimum sententiæ exprimere. Sane ipsum quoque Demosthenem traditum est, quoties Phocionem sibi contradicendi causa suggestum conscendere videret, familiari
 30 bus dicere solitum, Assurgit ensis, qui mea verba dissecet. 6 neque constat, ad orationemne viri, an ad mores & existimationem Phocionis respexerit, verbum vnum & nutum viri autoritate præditi plus valete multis & longis verborum continuationibus intelligens. Corporis autem vitiis
 35 Demetrius Phalereus ex ipso se iam sene audiuisset perhibet. Assumptis in os calculis, verba aliquot recitans, hæsitantiam & balbuciem linguæ correxit. Vocem inter currendum exercuit, interque adscendendum per accliuia locutus est, simulque increbrescente spiritu versus aliquot aut sententias protulit. Domi habuit magnum speculum, ex aduerso

*Vitia sua
 Et correxit.*

eius stans declamare solitus. Ferunt eum homini cuidam ad se venienti, patrociniumque petenti, quod vapulasse à quodam se diceret, respondisse, At tu quidem nihil eorum quæ narras passus es. intendente eo deinde vocem, & clamante, Ego vero, ò Demosthenes, nihil passus sum? dixisse, iam profecto hominis iniuria affecti vocem audio. Adeo multum conducere ad fidem faciendam vocis contentionem gestusque putabat. Multitudini porro actio ipsius mirum in modum placuit: politiores humilem eam, & indignam, mollemque iudicabant. inter quos Demetrius etiam Phalereus est. Aesionem refert Hermippus de suæ ætatis & antiquis oratoribus sententiam interrogatum, respondisse: Admiraturum sane fuisse, qui hos audivisset, ita decore & magnifice ad populum loquentes. scriptas autem Demosthenis orationes longe plus apparatus habere atque virium. Iam orationes eius scriptas multum habere auferitatis atque mordacitatis, ita in promptu est, ut mea admonitione res non egeat. Facetis tamen idem ex tempore in congressibus. vsus est. Ut cum dicenti Demadi, Demosthenes me, sus Minervam. hæc, inquit, Minerva nuper in Colyto est in adulterio deprehensa. Ad furem qui Aerei cognomento insignis erat, ausum aduersus vigilias ipsius & lucubrationes aliquid dicere, Scio, ait, me lucerna utendo tibi molestum esse. Sed vos, ò ciues, desinite mirari furta, quæ fiunt, cum fures æreos habeamus, parietes luteos. Verum de his, etiam si non desunt plura, dicendi finem faciamus. Cæteros ipsius mores & ingenium ex actionibus & reipublicæ administratione spectare convenit. Accessit autem ad rempublicam Phocico iam bello conflato: quod & ipse affirmat, & colligi ex Philippicis potest: quarum aliæ confecto iam eo bello scriptæ sunt, primæ autem res ætati illi proximas attingunt. Manifestum est, eum se etiam ad Mediæ accusationem parasse annos natum trigintaduos, nondum tantum parta in ciuitate potentia & auctoritate. Qua maxime causa motum arbitror accepta pecunia litem composuisse. Et:

Non equidem placidi vir cordis, sue benigni, sed vehemens & in persequendis iniuriis acris: sed cum videret non vile, neque suarum virium esse negotium, Midiam hominem opibus, facundia, & amicis bene munitum deicere, pro eo deprecantibus concessit: nam ipse per se tringra,

Facetia.

*Quando
rempub. at
tigerit.*

ginta, quas eo nomine accepit, minæ non videntur mihi acerbitatem Demosthenis lenituræ fuisse, si certam victoriæ spem concepisset. Occasionem porro tractandi res publicas præclaram adeptus, Græcorum aduersus Philippum defensionem, & ea in re præclare se exercens, statim gloriam sibi parauit, & ob eloquentiam libertatemq; in dicendo ita clauit, vt & apud Græcos omnes in admiratione esset, & a Persarum rege coleretur, neque ipso quenkum oratorum magis curaret Philippus: & ipsi aduersarii faterentur, rem sibi cum glorioso esse homine. hoc enim & Aeschines, & Hyperides de eo in accusationibus suis dixerunt. Quare non video quid in mentem venerit Theopompo, vt cum leuitatis *An incon-* accusaret, diceretque neque rebus neque hominibus diu *stans fue-* iisdem vt potuisset. apparet enim, eum quam initio factio- *rit.*
 15 nem & quas partes in republica sibi sumpsisset, eas ad finem vsque tenuisse: & non modo non mutasse in vita sua institutum, sed & in eo tenendo vitam dimisisse. Demades quidem excusans suam inconstantiam, sibi ipsi sæpe contraria se dixisse aiebat, ciuitati nunquam. & Melanopus Callistrato
 20 repugnans, cum ab eo sæpe pecunia corruptus sententiam mutaret, solebat ad populum dicere: Callistratus quidem inimicus est: sed vincat utilitas publica, & Nicodemus Mes- senius cum prius Casandri partes prætulisset, deinde rursum Demetrii causam ageret, Non se contraria dicere fere-
 25 bat: semper enim ex vsu esse, potentiore obediare. Tale Demostheni nihil obiici potest, quasi vel voce vel agendo ab instituto diuertisset, aliove deflexisset: sed veluti descriptam aliquam immutabilem reipublicæ formulam propositam sibi habens, eundem omnibus in actionibus suis tenorem
 30 ad extremum vsque conseruauit. Panætius philosophus orationum quoque eius plerasque ita ascriptas esse, vt solam per se experendam honestatem censuisse appareat: veluti de Corona, in Aristocratem de immunitatibus, Philippicas, in quibus omnibus non ad id quod facillimum,
 35 aut iucundissimum esset, aut commodissimum, ciues ducit: sed sapenunero iubet honesto & decoro securitatem salutemque postponere. Atque adeo si ad argumentorum quæ tractauit præstantiam, & orationum nobilitatem, fortitudinem etiam bellicam, inque agendo integritatem adiunxisset, non cum Myrocle, Polyeucto, & Hyperide in
 oratorum

*Qua in eo
vtriusque
præclara.*

oratorum classe censeretur, sed supra cum Cimone, Thucyde & Pericle numerari merebatur. Quando & post ipsum Phocion non laudabile admodum consiliū sequens, ut qui ad Macedonas videretur inclinare, propter fortitudinem tamen & iusticiā nequaquam Ephialtæ, Aristidi, aut Cimoni concedere de virtutis laude visus est. Demosthenes autē neque in armis satis laudatus, (ut Demetrii verbis utar) neque aduersus corruptelas munerum satis vndique munitus, qui cum à Philippo & Macedonibus pecunia expugnari non posset, auro Susis & Ecbaranis allato capi, & obrui se pateretur. præclarus quidem laudator virtutum quibus maiores claruissent erat, sed imitando eas nihil valebat. Alioquin æquales oratores (Phocionem excipio) vitæ etiam laude vicit. Ex orationib. quidem ipsius apparet, liberrime omnium ad populum verba fecisse, cupiditatibus multitudinis reluctatum fuisse, & peccata eius increpasse. Narrat Theopompus eum, cum ad accusandum quēdam delectus ab Atheniensibus renueret, ideoque tumultuaretur populus, surrexisse, & ita locutum: Vos quidem ô Athenienses, me consultorem vel inuiti habebitis: calumniatorem autē nunquam, utcumque cupiatis. Vehementer, optimatum partium studiosum fuisse in republica, eo cum primis factum ostendit, quod Antiphontem in concione populi absolutum arripuit, & in vicum Martium pertraxit, parum de indignatione populi sollicitus: ibique conuicit eum Philippo promississe naualium incendium: atque tum morte damnatus ille, capite pœnas luit. Theorida etiam sacerdotem accusauit, quod & ipsa crimen falsi sæpe commisisset, & seruos imposturæ artem docuisset: effecitque ut ea damnata morte plecteretur. Aiunt etiam orationem contra Timotheum ducem, qua vsus Apollodorus eum reum peregit debitæ ærario pecuniæ, à Demosthene actori conscriptam fuisse. sicut & in Phormionem & Stephanum: quam ob rem haud iniuria male audiuit. quippe & Phormio contra Appollodorum in iudicio contendens oratione à Demosthene scripta vsus est, veluti ex vna gladiatorum officina aduersariis pugiones, quibus dimicarent, vendente. De publicis autem rebus orationes, quæ in Androtionem, Timocratem, & Aristocratem sunt aliis scriptæ sunt à Demosthene, nondum ad rempub. aggressio. existimatur enim eas duos vel tres de

*Oratïones
et illæ.*

trigin-

triginta annos natus edidisse. Scriptam in Aristogitonem, ipse perorauit: sicut & eam quæ est de immunitatibus, propter Ctesippum Chabriæ filium, ut ipse dicit: quidam Ctesippi matrem ab eo ambitam dicunt. Non duxit quidem eam, sed Samiã quandam in matrimonio habuit, ut in Synonymis Demetrius Magnes scribit. Oratio contra Aeschinem de falsa legatione recitata ne sit necne, incertum est: quanquam Idomeneus triginta modo suffragiis absolutum vicisse Aeschinem dicat. rem non ita habere existimo, si licet coniecturis vride vtriusque oratione de Corona sumptis: neuter enim aperte illius controuersæ tanquam in iudicium deductæ meminit. Verum hæc aliis diiudicanda sunt. Cæterum Demosthenis in tractanda repub. institutum durante etiamnum pace manifestum fuit, nihil eorum quæ à Philippo agerentur non reprehendentis, sed ad singula Athenienses turbantis, & aduersus eum iritantis. Itaque & Philippus plurimam eius habebat rationem: & cum legatus nouem aliis adiunctis venisset in Macedoniam, omnibus auditis, accuratissime Demostheni respondit. honore autem & humanitate eum, quo cæteros, non eadem est prosecutus, Aeschinem & Philocratem magis amplexus. Quamobrem iis Philippum laudantibus, quod & facundissimus esset, & formosissimus, & optimus potator, inuidiæ succumbens ad irridendas eas laudes se contulit, Nullam regiam laudem hic esse dicens, sed primum rhetoris, alterum mulieris, tertium spongiæ conuenire. Rebus iam ad bellum spectantibus, quod neque uti quiete Philippus nosset, & Athenienses à Demosthene excitarentur: primum ad expeditionem in Eubœam faciendam ciues stimulauit, quam tyranni in insulam Philippo subiugauerant: eoque traicientes illi, lege à Demosthene lata, Macedonas eiecerunt. Deinde Byzantiis Perinthisque bello à Macedone infestatis, populo persuasit ut omnia inimicitiarum, & eorum quæ vtrique bello sociali aduersus Athenienses peccassent memoria, auxilium illis mitterent: atque id salutem istis urbibus attulit. Præterea legatus Græciam obiens, colloquendo & instigando paucis exceptis omnes populos ad conspirandum aduersus Philippum permouit: ita ut præter urbanas copias confisteretur Atheniensibus exercitus, quindecim peditum, duobus equitum millibus constans, & stipendia ad

*Contra
Macedo-
nas acta.*

dia ad alendos stipendiarios milites prompte conferren-
 tur. cum quidem, vt autor est Theophrastus, sociis postu-
 lantibus vt tributum certo numero definiretur, Crobylus
 oratorum vnus dixit, Bellum non certo ali dimenso. Subla-
 tis expectatione euentus Græcorum animis, & in fœdas po-
 pulis vrbibusque coeuntibus, Eubœa, Achæis, Corinthiis,
 Megarensibus, Leucadiis, Corcyreis: maximum supererat
 Demostheni certamen, Thebanos in id fœdus pertrahen-
 di, qui & vicinam Atticæ regionem colebant, & copias ar-
 morum vsu nobiles habebant, & inter Græcos belli gloria
 principes erant. Neq; vero facile erat Thebanos recentibus
 bello Phocico beneficiis deuinctos, Philippo ad defectio-
 nem pertrahere: præsertim cum ob contiguos limites per-
 petuis controuersis bellicæ dissensiones Thebanorum &
 Atheniensium recrudescerent. Verum vt Philippus parta ad
 Amphissam victoria elatus, subito in Elateam facto impe-
 tu Phocidem occupauit: perterritis Atheniensibus, ac ne-
 mine audente suggestum conscendere, omnibus hesitanti-
 bus atque tacentibus, neque quod dicerent habentibus, v-
 nus in medium progressus Demosthenes, consilium coeun-
 dæ cum Thebanis societatis dedit: confirmatisque & exci-
 tatis bona spe multitudinis animis: legatus Thebas cum
 nonnullis aliis missus est. Marfyas etiam Amyntam & Cle-
 archum Macedonas, tum Daochum, Thessalum & Thra-
 sydæum misit à Philippo, qui contra Demosthenem age-
 rent, affirmat. Non fallebant sane vtilitatis rationes Theba-
 nos, cum vnusquisq; ante oculos propofita belli mala ha-
 beret, recenti adhuc Phocicarum calamitatum memoria.
 Sed eloquentia (vt ait Theopompus) oratoris, animos eo-
 rum exuscitans, inflammansque honestæ laudis cupidita-
 tem, tenebras reliquis omnibus cogitationibus offudit,
 excussosq; animis metu, consilio & gratia quasi diuino quo-
 dam furore ad honestatis studium impulit. Id quidem De-
 mosthenis factum ita magnum atque splêdidum est visum,
 vt & Philippus statim missis caduceatoribus pacem petie-
 rit, & vniuersa Græcia euentus expectatione fuerit excita-
 ta: æque duces modo Demosthenis imperata fecerint, ei-
 que operam nauarint, sed & Bœotorum principes, neque
 Thebanorum minus, quam Atheniensem conciones ab eo
 rectæ sint, vtrisque hominem diligētibus, eoq; vno summam
 rerum

rerum obtinente, non (quod Theopompus ait) iniuste aut præterquam dignum esset, sed conuenienter admodum. Verum enimvero fatum quoddam in conuersione rerum ad id tempus finem libertati Græcorum statuens, videtur
5 consiliis eius aduersatum fuisse, multaque futuri signa edidisse. inter quæ & Pythia oracula cecinit horrenda, & antiqua vaticinatio Sibyllana hæc cantabatur.

*Græcorum
clades præ
monstrata*

*Thermodontiacoproculà certamine in auras
O Gænam, Vtq; Ionis per nubila subuehar ales:*

10 *Tum lacrymas Vincti fundent, Victore preempro.*

Thermondontem perhibent apud nos iuxta Charoneam riuum esse, qui in Cephisum effluat. Nos quidem nostra ætate nullum riuum hoc nomine insignem comperimus, existimamus autem eum, qui Hæmon dicitur, eo tempore
15 Thermondontem fuisse appellatum. Is sanum Herculis præterfluit, quo loco castra Græci habuerunt: & coniicimus post pugnam ei amni, sanguine cadaueribus oppleto, nomen in Hæmona (hæma sanguis Græce vocatur) mutatum. Duris non fluuium fuisse Thermondontem, sed quosdam
20 locum tabernaculo erigendo fodientes, paruam lapideam statuam reperisse tradit, literis quibusdam inscriptis declarantem, quod esset Thermodō, in vlnis gestans vulneratam Amazonem. Aliud porro referunt oraculum de eadem recantatum.

25 *Corue operire niger, dum Thermodontis ad Vndas
Funesta armata miscebunt præliagentes:
Tunc multa humana carnis saturabere præda.*

Verum hæc quomodo se habeant, iudicatu est difficile. Demosthenes quidem, vt memoria proditum est, armis Græcorum fretus, atq; ob robur & alacritatem tantæ virorum multitudinis hostem prouocantis animo elatus, neque oraculis animum aduertere suos, neq; audire vatum responsa passus est, & Pythiam cum Philippo colludere suspicionem iniiecit: simul & Thebanos Epaminondæ. & Periclis
35 Athenienses admonebat, qui hos timiditatis esse prætextus iudicantes, sua potius consilia essent secuti. Atque hæc
30 nus quidem virum se gessit. In pugna autem nullo honesto, aut verbis suis consentiente facinore edito, turpissime
nem quidem (vt ait Pytheas) scuti reueritus, in quo aureis

*Demosthe
nis ad Cha
roneam ti-
miditas.*

literis

litteris exaratum erat, Quod felix faustumque sit. Philippus autem statim post partam victoriam immodico gaudio clarus, ebrius ad cadauera veluti comestum iuit, principiumque legis Demostheni. cecinit in pedes digestum, simul mensuram pulsu exprimens:

Demosthenes, Demosthenis ista filius

Peaniensis censuit.---

Discussa vero crapula cum magnitudinem superati certaminis secum reputaret, horruit eloquentiam & vim oratoris, qui exigua diei particula id concessisset, ut de regno ac vita discrimen adire ipse coactus esset. Gloria quidem eius usque ad Persarum regem peruenerat, isque satrapis per epistolas mandauit, ut pecunias Demostheni darent, eumque de omnibus Graecis potissimum obseruarent: nimirum Graecis tumultibus occupare & detinere a bello Persis inferendo Macedonem scientem. id quod postea temporis Alexander Sardibus coeperit, inuentis Demosthenis quibusdam epistolis, & litteris regionum ducum, quibus in litteris numerus datae Demostheni pecuniae continebatur. Tum vero in ista Graeciae calamitate oratores aduersarii Demostheni insultantes, dicas ei scribebant, rationesque actorum postulabant. Sed populus non modo criminibus eum iis absoluit, verum & constanter in honore habuit, & ad rem publicam beneuolam ac honeste suam cupientem ciuem reuocauit: ossibus etiam Cheronea allatis, & terrae mandatis, funebrem ei laudationem defunctorum iniunxit: non (quod tragice hoc loco adscribit Theopompus) turpiter aut abiecto animo ferens acceptam cladem, sed consiliarium suum & autorem rei actae ornando honorandoque ostendens, non se poenitere consiliorum. Orationem quidem habuit Demosthenes, decretis autem non suam, sed amicorum singula singulis subscripsit nomina, quasi genium fortunamque suam abominans: donec animu recepit Philippo mortuo. Periiit autem Philippus non diu post Cheronensem victoriam: quod videtur postremus oraculi versus praemonstrasse:

*Philippi
exitus.*

Tum lachrymas Victi fundent, Victore perempto.

Demosthenes cum de eius obitu occulte cognouisset, ut animos Atheniensium iniecta bona futurorum spe praecuperet, laeto vultu in senatum prodiit, somnium se vidisse ferens, quod magnam aliquam populo felicitatem portende-

portenderet. Paulo pōt adfuere, qui Philippum vita excelsisse annuntiarent. Ob tam latum nuncium statim sacrificatum à populo: & Pausaniæ, qui Philippum necauerat, corona decreta. Progressus est etiam in publicum Demosthenes splendide vestitus, ac coronatus, septimo à morte filiae suæ die. quod Æschines exprobrandi causa refert, inhumanitatem ei erga liberos obliciens: mollis ipse & degeneris animi si luctum & eiulatus mansueti animi & suorum amantissigna censuit, moderate autem & æquo animo casus huiusmodi ferre, in vitio posuit. Equidem Atheniensibus decorum fuisse, ob mortem regis qui tam clementem victis se eis præbuerat coronas ferre, adde etiam sacrificare, nequaquam affirmo: nam præterquam quod inuidiosum hoc est, indignum etiam ingenuis hominibus erat, quem viuem honoribus affecissent, ac ciuitate donassent, ob eius mortem immoderato exultare gaudio, defunctoq; insultare, & quasi rem ipsi bene gessissent, triumphū canere. Quod autem domesticam calamitatem descendam mulieribus reliquit Demosthenes, ipse ea quæ è repub. esse crederet agenda suscipiens, id laudo, profectumque à forti animo, ciuilique iudicio, cuius officium est semper reipub. intentum esse, eique res casusque domesticos postponere, semperque dignitatem suam tueri, multo magis quam in scenis histiones faciunt regis aut tyranni personam agentes: quos ipsos videmus non vt ipsis libitum est vel ridere vel plorare, sed vt ratio propositi ad agendum argumenti requirit. Iam si contra officium est, istum aliquem infortunio negligere, patique vt is omnis expers consolationis mœrore se suo conficiat: sed & leuandus verbis eius dolor est, & abducendus ad rerum lætiorum cogitationem animus: (quomodo ex oculis laborantes à contuitu rerum splendorum, suoque fulgore eos ferientium deflectere ad spectum in virides & molles colores iubemus) quod tandem patriæ lugenti melius consolandi genus adhibeat aliquis, quam si domesticas calamitates cum publicis temperans, melioribus deteriora obscurer? Atque hæc vt dicerem, Æschinis me impulit oratio, qua video multos frangi, & ad commiserationem emolliri. Cæterum ciuitates, rursum eas Demosthene inflammante, sœdus renouarunt. Ac Thebani quidem, armis à Demosthene instructi, præsidium Macedonum ad-

orti sunt, multosque interfecerunt. Athenienses autem se,
 tanquam auxilium eis laturi, bello parabant, regnumque
 suum in concionibus Demosthenes obtinens, ad regis in
 Asia duces scribebat, eos ad bellum Alexandro (quem pue-
 rum, & Margiten nominabat) faciendum instigans. Sed v-
 bi rebus Macedoniæ compositis Alexander cum exercitu
 in Bœotiam venit, simul & Atheniensem ferocia concidit,
 & ardor Demosthenis refrixit. Thebani autem ab his pro-
 diti, cum suo Marte cum Alexandro conflixissent, urbem a-
 miserunt. Magna apud Athenienses coorta trepidatione, 10
 missus cum nonnullis aliis legatis ad Alexandrum Demo-
 sthenes, iram regis metuens, à Cithærone omissa legatione
 retrò abiit. Statim verò Alexander Athenas misit, qui de-
 cem sibi oratores dedi iuberent. Hunc numerum Idome-
 neus & Duris habent: plerique & probatissimi scriptores 15
 & tantum numerant, hos nimirum, Demosthenem, Poly-
 euctum, Ephialtem, Lycurgum, Myrocleum, Damonem,
 Callisthenem, Charidemum. Cùm quidem fabulam de o-
 uibus canes lupis dedentibus referens Demosthenes, se &
 reliquos oratores canibus pro populo propugnantibus cō- 20
 parauit, Alexandrum autem Macedonem lupum solita-
 rium appellauit. Addidit etiam hoc, Quemadmodum vi-
 demus mercatores in patella speciem tritici circumferen-
 tes, paucis granis vniuersum vendere: sic vos non intelli-
 gitis paucis nobis dedendis vos omnes dedere. Hæc ita nar- 25
 rat Aristobulus Casandrinus. Consultantibus Athenien-
 sibus, & hæsitantibus, Demades ab iis qui ad dedendum
 postulabantur acceptis quinque talentis pactus est se lega-
 tum ad regem iturum, pro eisque deprecaturum: siue ami-
 citia regis frater, siue sperans se eum veluti leonem cædis 30
 iam satutum reperit. & quidem impetrauit veniam il-
 lis, vbiq; regem reconciliauit. Digresso in Asiam Alexan-
 dro, florere oratores aduersarii, Demosthenes iacuit: Agi-
 de Spartano ad nouas res consurgente, ipse quoque nonni-
 hil excitatus, mox submittebat, cum neque Athenienses vnâ 35
 se commouissent, & Agis cecidisset, Lacedæmoniorumque
 res attrita essent. Per idem tempus actio de corona aduer-
 sus Ctesiphontem in iudicium deducta est, scripta quidem
 Charonda prætore, paulo ante Charonensem cladem,
 prætore autem Aristophonte, decennio post quàm scripta
 fuit,

*Iudicium
 de Corona.*

fuit, diiudicata. Nulla vnquam publica causa nobilior fuit, cum ob oratorum gloriam, tum ob iudicum integritatem, qui Demosthenem exagitantibus potentissimis tum, & a Macedone pendebus nequaquam suffragia ad damnandum Demosthenem gratificati sunt, sed eum ita gloriose absoluerunt, vt ne quintam quidem suffragiorum partem Æschines tulerit. Et Æschines quidem statim Athenis discessit, attemque rhetoricam docendo Rhodi & in Ionia ætatem exegit. Paulo pòst Harpalus ab Alexandro *Harpali corruptela.* profugus ex Asia Athenas venit, cum & sibi ob luxuriam male esset conscius, & illum iam amicis grauem metueret. Cum ergo ad populum confugisset, seq; vnà cum opibus & nauibus suis ei dederet, reliqui oratores statim pecuniæ eius inhiantes, patrocinari homini, ciuesque hortari, vt acciperent seruarentq; supplicem. At Demosthenes primum suadere, vt repellerent Harpalum, cauerentque ne non necessaria iniustaq; de causa urbem in bellum cõiicerent. Paucis post diebus cum opes Harpali inspicerentur, isq; Demosthenem animaduerneret regio poculo delectari, eiusq; cæ-
 20 laturam & formam contemplari, iussit tollere, & auri pondus aestimare: miranti grauitatem, & sciscitanti quantum pondus ferret, Tibi, inquit, viginti feret talenta, statimque facta nocte poculum id cum viginti talentis Demostheni misit. Callebat nimirum Harpalus artem, auri amorem in
 25 homine latentē ex vultu deprehendendi, ingeniumq; ex oculorum motu & conuersionibus cognoscendi. Victus enim eo munere Demosthenes, perculsusq; perinde ac si præsidium sibi esset impositum, Harpali partibus se adiunxit. Postridie collo lana & fasciis accurate inuoluto in concio-
 30 nem prodiit: iussusq; ad dicendum surgere, vocem sibi intercidisse innuit. vrbaniore autem homines cauillabantur, non angina, sed argentangina noctu correptum oratorem dicentes. Pòst cum vniuersus populus de acceptis ab eo donis rescivisset, eique defendere se conanti audientiam
 35 non faceret, sed iratus obstreperet, surgens quidam his verbis eum pupugit: Non audietis ergo, viri Athenienses, eum qui calicem habet? Tunc igitur Harpalus Athenis amandatus est. Metuentes autem ciues, ne ratio pecuniarum ab oratoribus direptarum ab ipsis reposceretur, acrem instituerunt inquisitionem earum, singulas domos persequen-
 bbb 2 tando.

tando. Solius Calliclis Arrhenidæ domus ab ea inquisitione immanis fuit, quod is recens peractis nuptiis sponsam intus habebat: autor Theopompus. Demosthenes aut huic se opponens rei, legem tulit, vt de ista pecunia Areopagitæ quæstionem instituerent, & qui ab iis damnarentur, ij pœnas darent. Ceterum inter primos ipse ab eo senatu damnatus venit in iudicium: ibi ei quinquaginta talentorū multa constituta, inq; carcerem datus est. Quem cum (vt perhibent) ob turpitudinem causæ, & imbecillitatem corporis non ferret, deceptis partim, partim etiam latendi facultatē præbentibus custodibus aufugit. Cum haud procul ab vrbe processisset, sensit quosdam inimicos suos ciues se insequi: & cum abscondere se vellet, nominatim eum illi inuocantes, propiusq; accedentes, orauerunt vti viatica à se, quæ attulissent secum, ipsumq; propterea insecuti essent, acciperet: simul & hortati sunt, vt bono animo esset, easumq; suū moderate ferret. Tum illacrymans ille vehementius: Ego verò (dixisse fertur) non grauiter doleam cogi me ea excedere vrbe, in qua tales habeo inimicos, quales amicos alibi haud facile inuenero. Tulit sane exilium illud parum viriliter, Ægina & Træzene plerunq; desidens, oculosq; lacrymis oppletos in Atticam identidem intendens. Et memorantur etiam voces eius parum decoræ, nihilque iis quæ in repub. iactauerat consentientes. Ex vrbe enim discedens, manibus aduersus arcem porrectis dixisse traditur: ô Minerva Dea vrbis tutelar, vt tandem tribus pessimis gaudes belluis: vlula, dracone, & populo. Adolescentes etiam qui ad se conueniebant, & consuetudine ipsius utebantur, à republica dehortabatur, dicens, se, si ab initio duæ propositæ fuissent viæ, altera ad suggestum & concionem, altera ad certum exitum ducens, ac si præsciuisset mala quæ in repub. versantibus incumbunt, terrores, inuidias, calumnias, contentiones: utiq; eam ingressurum fuisse, qua recta ad interitum esset. Enimuerò adhuc eo in exilio degente, Alexander obiit, rursusq; Græcæ res coalescere cœperunt, Leosthene præclara facinora edente, & Antipatrum Lamiæ cōclusum munitioibus circumueniente. Ac Pytheas quidem orator & Callimedon cognomento Carabus Athenis profugit ad Antipatrū se cōculerant, cumq; eius amicis & legatis circueuntes Græcos à defectione, & adiungendis ad Atheniensium

sum ciuitatem rebus dehortabantur. Demosthenes autem
 Atheniensibus se legatis addens socium, opemeis tulit in
 comouendis ciuitatibus, ut una Macedones adonæ Græcia
 eos eiecerent. Philarchus narrat in Arcadia Pytheam & De-
 mosthenem in concione conuitia mutuo fecisse, altero Ma-
 cedonum, altero Græcorum causam agente. Ei Pytheam
 quidem dixisse, quemadmodum crederetur domus in qua
 lacasinum infertur, omnino aliquo malo laborare: ita
 urbem quoque necessario vitiosam esse, in quam Atheniensis
 legatio adueniret. eam similitudinem ita a Demosthene in-
 uersam, ut & lacasinum sanitatis restituendæ causa im-
 portari solere, & Athenienses propter salutem male habent-
 tium venire consueuisse diceret. His delectatus Athenien-
 sis populus, reditum Demostheni decernit. Legem Damon
 Præanensis tulit, consobrinus Demosthenis. Missa est quæ *Reditus.*
 accerseret eum triremis Eginam. Ex Piræo in urbem ad-
 scendit, omnibus & magistratibus & sacerdotibus præsen-
 tibus, vniuersis etiam reliquis ciuibz obuiam euntibus, &
 magno studio excipientibus. Tum quidem Demetrius Ma-
 gnes scribit eum sublatis manibus sese beatum eius diei
 causa prædicasse, quod reditus sibi quam Alcibiadi præcla-
 rior obtigisset: non enim coactis se, sed persuasis ciuibz re-
 dire. Multa autem pecuniaria, quæ ei irrogata fuerat, ma-
 nente, (non enim licebat eam condonare) legem huiusmo-
 di commento eluserunt. Cum more antiquo solerent quo-
 ties Ioui Seruatori sacrificaretur, iis qui altare adornarent,
 debitoque apparatu instruerent, pecuniam persolvere, De-
 mostheni eius rei administrationem quinquaginta talentis
 (quæ erat multa summa) locauerunt. Neque tamen reuerso
 ei patria diu frui concessum fuit: sed continuo Græcorum
 rebus perditis, Metagitnionem mense ad Cranonem pugna-
 tum est, Boedromione præsidium Munychiæ impositum,
 Pyanephione interijt Demosthenes. Id sic accidit. Cum An-
 tipatrum & Craterum annunciatum esset adducere ad A-
 thenas exercitum, Demosthenes, & qui eiusdem erant fa-
 ctionis, mature se ex urbe subdixerunt. Iis diuersa in loca
 dilapsis, Antipatrus circuministit qui eos caperent, principe
 inquisitorum Archia, eo qui fugitiuorum indagator, Phy-
 gadothoras Græcis, cognominatus fuit. Hunc Thurium
 natione, aliquando histriorem fuisse tragicum perhibent,

& Polum Æginetam, qui eo artificio neminem habuit pa-
 rem, huius discipulum fuisse. Hermippus Archiam inter
 Laceriti oratoris discipulos numerat. Demetrius Anaxime-
 nis audientem fuisse tradit. Is igitur Archias, Hyperidem
 rhetorem, & Aristonicum Marathonium, & Demetrii Pha-
 lereis fratrem Himeræum Æginæ ex templo Aiakis, quod cō-
 fugerant, abreptos, ad Antipatrum Cleonas misit: atq; ibi
 necati sunt. Hyperidis etiam linguam excētam ferunt. De-
 mosthenem verò cum audiuiſſet supplicem in fano Neptu-
 ni in Calauria insula sedere, eò nauigiis actuariis vnà cum
 10 Thracibus stipatoribus traiecit: suasq; ei, vt digressus a fa-
 no secum ad Antipatrum irer, promittens nihil eum mali
 passurum. Demosthenes autem ea forte nocte per somnum
 imaginatus erat se cum Archia contendere tragœdia agē-
 da: cumq; sibi præclare succederet res, spectatoribusq; pro-
 15 baretur omnibus, penuria apparatus & sumptuum vinci.
 Itaque Archia multa blande dicente, oculos in eum conii-
 ciens, vt tum forte ipse affederat, O Archia, inquit, neq; an-
 te personatus, neq; nunc promissis me mouebis. Archia au-
 tem irato, & minitari incipiente, Nunc, ait, ex Macedoni-
 co tripode loqueris, hæcenus simulabas. sed expecta parū,
 20 dum meis non nihil mandem. Hæc locutus intra templum
 se recepit, sumptoq; libello, tanquam si scripturus esset, ca-
 lamum ori admouit, quod facere inter cogitandum scribē-
 dumq; solebat, & sic aliquandiu moratus, caput deinde ob-
 25 uclatum demisit. Cum stipatores, qui foribus adstabāt, de-
 riderent eum vt timidum, mollemq; & effeminatum voca-
 rent: Archias autem accedens vt surgeret hortaretur, repe-
 tensq; priorem sermonem, iterum se eum cum Antipatro
 in gratiam repositurum polliceretur: sentiens iam venenū
 30 vim suam in corpus exercere, recto capite Archiam intui-
 tus, Numnam, inquit, statim tragicum Creōtem ages, cor-
 pusq; meum inhumatum proicies: ego quidem, mi Neptu-
 ne, viuis adhuc tuo fano exeo: Antipatro & Macedonibus
 ne ædes quidem tua inuiolata relicta est. Hæc fatuus, cum se
 35 iam trementem & titubantem excipi iussisset, progrediens,
 dum præter altare transiret, concidit, editoq; gemitu expi-
 rauit. Venenum eum ex calamo hauisse, vt diximus, Aristo-
 narrat. Pappus autem quidam, cuius historiam Hermippus
 repetiit, tradit eo apud aram collapsō, in libello epistolæ
 scri-

Enteritis.

scriptum initium inuentum, Demosthenes Antipatro. neq;
 præterea vllum verbum. Celeritatem verò mortis admiran-
 tibus, Thraces qui foribus adstiterant narrasse, venenum
 eum ex quodam panniculo in manum sumxisse, atq; ita ad-
 5 motum ori deglutiisse. se putasse aurum esse id, quod deglu-
 taret: ancillam verò, quæ ipsi ministrabat, interroganti Ar-
 chix respondisse, multo iam tempore Demosthenem hoc
 alligatum vestimento amuleti loco circumtulisse. Erato-
 sthenes ipse quoq; in armilla caua, quæ brachium claude-
 10 ret, gestatum ab eo venenum ait. Reliquorum, qui ea de re
 scripserunt permulti, dissensiones referre nihil attinet: vnū
 commemorabo, Demachorim Demosthenis necessarium
 referre, existimare se eum non veneno, sed Deū clementia
 & providentia celeri & leni morte crudelitati Macedonum
 15 subtrahitum. Mortuus est die mensis Pyanepsionis XVI.
 quam diem Thesmophoriorum mulieres tristissimam agē-
 tes Cereris in honorem cibo omni abstinent. Neq; multo
 post populus Atheniensis Demostheni dignos reddidit ho-
 nores, area posita statua, factoque decreto, vt qui ex stir-
 20 pe eius natus esset maximus, publice in Pritaneo alere-
 tur. Basi etiam statuæ eius tritum illud adscriptum est epi-
 gramma,

*Sis tibi vis animo, Demosthenes, aqua fuisset,
 Non Macedum ferret Græcia victa iugum.*

25 Nimis inepti sunt, qui hoc ab ipso Demosthene in Calau-
 ria venenum sumpturo compositum nugantur. Paulo an-
 tē, quā nos Athenas venimus, tale quiddam euenisse fe-
 runt. Miles quidam ad dicendam causam à duce vocatus,
 quidquid habebat auri in digitos Demosthenis statuæ (nā
 30 confertis inter se digitis facta erat) reposuit. Luxta fuit haud
 magna platanus: huius folia siue sponte ea deciderint, ac
 fortuito casu, siue ipse miles ibi humi sumpta aggrefferit,
 haud paruo tempore aurum occultauerunt. quod vbi re-
 uersus eò miles saluum inuenit, eiusque rei rumor dissipa-
 35 tus est, multi eorum, qui ingenio valebant, eo argumento
 vsi ad Demosthenis in repudiandis muneribus continen-
 tiam laudandam, carminibus scribendis inter se decer-
 tauerunt. Demadem verò, cum is non diuturnum sane
 nascentis suæ gloriæ fructum sensisset, fatum Demosthe-
 40 nis necem vlcicens in Macedoniam pertraxit: ibi ab his, *Demadis*
interitus,

quos adulator turpiter fuerat, iusta morte affectus periiit, cum & ante molestus iis esset, & tunc criminis, quod nulla excusatione dilui posset, conuinceretur. Interceptæ enim fuerunt literæ eius quibus hortabatur Perdiccam, ut Macedoniam inuaderet, & Græcos seruariet, à putri & vetusto filio (sic Antipatrum appellabat) pendentes. Propter hoc Dinarcho Corinthio accusante eum irritatus Casander, filium eius in sinu patris iugulauit, atq; ipsum tandem etiam necari iussit: experientem tum summa in calamitate, proditores primos omnium seipsum vendere. quod sæpe prædicti Demostheni fidem non habuerat. Habes, Sosli, Demosthenis vitam ex iis quæ vel lectione vel auditione accepimus conscriptam.

IN DEMOSTHENEM AB INTERPRETE ANNOTATA.

Philippi & Alexandri Magni ætate vixisse Demosthenem Atheniensem oratorem, neq; multo post huius obitum tempore perijisse, res est non obscura.

*Prouer-
bium.*

I Delphinis in tellure vis.) Posterior est pars senarij versus. Continet autem prouerbium. Nam delphinus piscis est præualidus, & qui in mari plurimum possit: in terra nihil valet. Ita, inquit Plutarchus, se fortassis haud parum in rebus Ciceronis & Demosthenis gestis posse iudicandis: de facundia autem minime valere iudicio, cuius rei causas attulit. Possumus uti hoc versiculo, quoties rem nobis inauditam ea ratione recusamus, quod ad eam peragendam vires nobis aut peritia desit: aut ea à natura nostra, vel instituto sit aliena. Non abludit ab adagione apud Liuium, relato Cantherium in fossa.

2 De optimatibus fuit ciuibus.) τῶν καλῶν καὶ γὰρ τῶν καλοὶ καὶ γαθοὶ ciues apud Athenienses erant ij, quales Romani vocant optimates, à plebe sciuncti, & in repub. priores. Sic sæpe Thucydides, sæpe Plutarchus, præsertim in Pe-